

جنبش کارگری ایران

و در سهایی کمیسیون های کارگری اسپانیا

مازیار رازی

تهاجم صاحبان سرمایه علیه کارگران اتوبوسرانی تهران و خانواده های آنان به ویژه در ۸ بهمن ۱۳۸۴، بی شک انزجار و عصبانیت تمام کارگران ایران را نسبت به چنین برخوردهای مغرضانه و غیر انسانی برانگیخته است. تداوم دستگیری منصور اسانلو و اکثر رهبران سندیکای شرکت واحد و ارباب ممتد خانواده های آنان و بلا تکلیفی و اخراج بسیاری از دستگیرشدگان، این سؤال را در اذهان کارگران طرح می کند که در وضعیت کنونی چه درسهای برای تداوم مبارزه کسب کرد؟ در شرایطی که دولت سرمایه داری شمشیر را از رو بسته و مصمم به شکستن اعتصاب کارگران شده است؛ در وضعیتی که در سایر کارخانه ها وزارت اطلاعات فشارها بر کارگران فعال را افزایش داده و برای آنها خط و نشان می کشد؛ در شرایطی که از دست دادن کار و دستگیری منجر به گرسنه ماندن خانواده های کارگران می گردد؛ در زمانی که کوچکترین اعتراض فعال سرنوشتی مشابه سرنوشت کارگران شرکت واحد دارد، چه باید کرد؟

بدیهی است که سکوت و بی عملی راه حل نیست. تداوم مبارزه متحد تمام کارگران و سازماندهی در مقابل تهاجم به کارگران شرکت واحد تنها راه مقابله با آنست. زیرا این تهاجم تنها متوجه کارگران شرکت واحد نیست که دادن درس عبرتی است به تمام کارگران توسط صاحبان سرمایه. سکوت و بی عملی، همه کارگران را به سلاح خانه صاحبان زر و زور خواهد فرستاد. کارگران اکثر مردم ایران را تشکیل داده و دارای قدرت بسیار مهمی هستیم. سرمایه داران با به اسارت کشیدن و استثمار کارگران سودهای کلان را به جیب می زنند. منبع سودآوری سرمایه داران در دست کارگران است.

اما قدرت کارگران تنها به شکل واحد و برنامه ریزی شده و سازمان یافته شده متکی بر تجارب مبارزات بین المللی کارگری به نمایش گذاشته می شود. عدم سازماندهی و افتراق بین کارگران منجر به تضعیف و شکست می گردد. تجربه شرکت واحد نشان داد که برای مقابله با زورگویان، کارگران نمی تواند همگی علنی عمل کنند. سرکوب اخیر اعتصاب کارگران شرکت واحد، شکست این ادعا که: «جنبش کارگری علنی است پس تشکل کارگری هم باید علنی باشد» را نشان داد. از شکست این ادعا باید درس کسب شود. حداقل رهبران عملی ما باید آزاد بمانند تا تداوم مبارزه را تضمین کنند. گام نخست، برای مقابله و مقاومت علیه سرمایه داران و حمایت فعال از کارگران شرکت واحد؛ در هر کارخانه و محلی، ایجاد کمیته های اقدام کارگری مخفی است. کمیته های متشکل از افراد قابل اعتماد. هدف این کمیته ها سازماندهی اقدامات کارگری برای حمایت از کارگران شرکت واحد است. ایجاد این کمیته ها در تقابل کار علنی سندیکالیستی نیست که آن را تقویت می کند. هر کمیته کارگری در هر کارخانه بر اساس ارزیابی وضعیت کارگران و رعایت اکید مسایل امنیتی به طریقی برای مقابله می تواند دست زند (برای نمونه: سازماندهی توقف کار برای مدت معین؛ جمع آوری تومار اعتراضی؛ پخش مخفی شب نامه ها در مورد کارگران شرکت واحد؛ جمع آوری کمک مالی برای خانواده های کارگران شرکت واحد؛ مقابله با دخالت های وزارت اطلاعات در کارخانه ها و حراست

کارخانه و غیره). با برداشتن این گام نخست، گام های دیگر و هماهنگی فرا تر می تواند صورت پذیرد. در گام های بعدی ارتباط گیری و هماهنگی کمیته ها، در راستای ایجاد یک اتحاد عمل سراسری کارگری می تواند در دستور کار قرار گیرد.

تجربه بیش از نیم قرن پیش در اسپانیا تاییدی است بر این روش از مبارزات کارگری. درس گیری از این تجربه راه برای توفیق در مبارزاتی آتی هموار می کند.

"در فوریه سال ۱۹۵۱ یک حرکت وسیع توده ای در اسپانیا در اعتراض به بالا رفتن نرخ اتوبوس با امتناع مردم از استفاده از سرویس های اتوبوس آغاز شد. این حرکت، بعد از برخورد با پلیس و مبارزه قهری شدید- آتش زدن مغازه ها و غیره- به یک جنبش وسیعی تبدیل شد که طبیعتاً عده ای از کارگران را هم دربر گرفت. در این شرایط آن نمایندگان کارگران، که با انتخاب شدن به سمت نمایندگی، در میان توده کارگران شناخته شده بودند- به کمک ارتباطات مخفی و حزبی و غیره- با استفاده از اوضاع مساعد دست به سازمان دادن اعتصابی زدند که تبدیل به یک اعتصاب عمومی وسیع در سطح بارسلون گشت (اولین اعتصاب عمومی در بارسلون، اولین اعتصاب عمومی آگاهانه، و دومین اعتصاب عمومی بعد از شکست انقلاب اسپانیا). از این مهم تر این اعتصاب به علت ماهیت آگاهانه اش، و تبلیغات وسیعی که در اطرافش شد، و با استفاده از محیط مناسب، منجر به تظاهرات وسیعی در مرکز شهر و اعتصابات وسیعی در باسک، پامپلون، و مادرید گشت. عکس العمل وحشیانه رژیم فرانکو اگر چه توانست اعتراضات و تظاهرات توده ای را خفه کند ولی تأثیر آن بر اعتصابات و مبارزات کارگری کاملاً معکوس بود. گروه ها و نیروهای مخفی که با آغاز موج وسیع و طولانی اعتصابات وارد مبارزه عملی در پیوند با کارگران شده بودند، دست در دست نمایندگان شناخته شده طبقه کارگر، نه تنها توانستند تداوم مبارزات را حفظ کنند، بلکه باعث شدند مبارزات در سال های بعدی تعدد و وسعت بیشتری به خود بگیرد.

همانند اسپانیا در سال ۱۹۵۱؛ تاریخ جنبش کارگری همواره نشان داده است که در شرایط اختناق و دیکتاتوری سرمایه داری، کمیته های کارخانه و کمیسیون های کارگری برای مقابله با آن شکل می گیرند. این کمیته ها اشکالی از نهادهای کارگری هستند که از بسیاری جهات مناسب برای وضعیت موجودند. لازم به ذکر است که بررسی عملکرد این سازمان ها به هیچ وجه به منظور نمونه برداری و تعمیم آن ها به هر وضعیتی نمی باشد. اشکال سازمان دهی هر مبارزه مشخص را خود مبارزه است که تعیین می کند نه الگوهای از پیش ساخته شده. توجه به تجربیات تاریخ جنبش کارگری به منظور گسترش مفاهیم به منظور درک بهتر و سریع تر انکشاف مبارزات آتی صورت می گیرد.

کمیسیون های کارگری چه هستند؟ هنگام برخاست هر مبارزه مشخص، مثلاً یک اعتصاب مشخص (همانند اعتصاب اخیر اتوبوسرانان شرکت واحد و یا ایران خودرو)، کارگران درگیر در مبارزه کمیسیون یا کمیته ای انتخاب می کنند (شرط عضویت در کمیته تعلق به کارخانه یا سازمان خاصی نیست بلکه بر اساس شرکت فعال در پیشبرد مبارزه مورد نظر است) تا مبارزه را سازمان دهد. بدین معنی که مذاکره با کارفرمایان و مطرح کردن خواست های مبارزه را سازمان دهد. پیشبرد مبارزه را تدارک ببیند. با نمایندگان سایر کارگران وارد مذاکره شود تا در صورت لزوم همکاری و پشتیبانی فعال آن ها را جلب کند. چنانچه اعتصاب یک مبارزه منفرد و زودگذر باشد، بدیهی است که کمیته مزبور هم به همان نسبت زودگذر خواهد بود. ولی در شرایط برخاست عمومی جنبش هر یک از این کمیته ها می توانند به سرعت نمایندگان کارخانه

ها، اصناف را به خود جلب کنند و تبدیل به تشکیلات نیرومندی گردد که نماینده اکثریت عظیمی از کارگران و مبارزین است. در صورت تداوم مبارزات سراسری، کلیه کمیته ها و کمیسیون های تشکیل شده در یک منطقه می توانند متحد شده و فدراسیونی سراسری ایجاد کنند که به تشکیلاتی نیرومند مبدل گردد.

بنابراین، کمیسیون ها یا کمیته های کارگری را جدا از پایه توده ای آنان- آن هم فقط در دوران برخاست مبارزه- نمی توان بررسی کرد. کمیسیون های کارگری برخلاف سندیکاها به معنای سنتی کلمه سازمان نیستند (با اساسنامه، اعضاء، حق عضویت، شرایط عضویت و غیره). بلکه بخش متشکل جنبشی هستند که تمام کارگران بدون هیچ قید و شرطی (تنها به شرط شرکت فعال در مبارزه) می توانند در انتخاب آن شرکت کنند و با این کار عضو آن محسوب می شوند. بدین ترتیب کمیسیون ها سدهائی را که سندیکاهای کارگری ما بین کارگران متشکل و غیرمتشکل بر پا می کنند فرو می ریزند. این کمیته ها و کمیسیون ها تا کنون به اشکال مختلف در هر جا که جنبش کارگری وجود داشته پیدا شده اند. ظهور آن ها در روسیه، شیلی، اسپانیا و پرتغال، به ویژه برجسته بوده است. در این میان کمیسیون های کارگری در اسپانیا از نظر وسعت و حفظ تداوم مبارزه تحت رژیم فاشیستی فرانکو، از همه برجسته ترند و مظهر جنبش نوین کارگری در اسپانیا به شمار می روند.

مقاله زیر این تجربه غنی را انعکاس می دهد.

http://www.javaan.net/kargari_nashr/asare.moaser/mot/j.n.p/j.n.p.htm

پیش گفتار مازیار رازی

فرورین ۱۳۸۵